

Gezinshereniging: wetswijzigingen 2024 en reflectie toekomst

EMN-Conferentie, 27 maart 2025 | Céline Lepoivre en Astrid Declercq

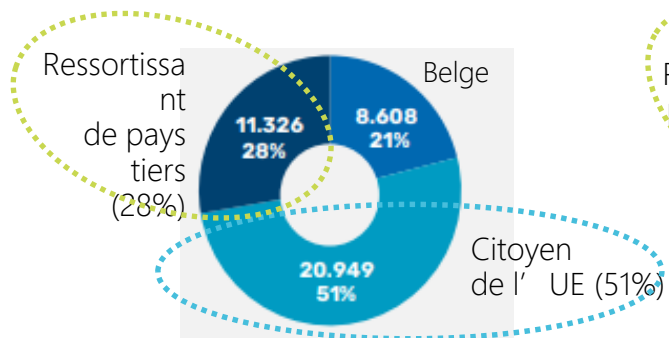
Inhoud

1. Inleiding
2. Wetswijzigingen gezinshereniging maart 2024
 - Begunstigden internationale bescherming
 - Begunstigden tijdelijke bescherming
 - Maatregelen oneigenlijk gebruik van de procedure
 - Wijzigingen sedentaire Belg en Belg gebruik van vrij verkeer
3. En nu?

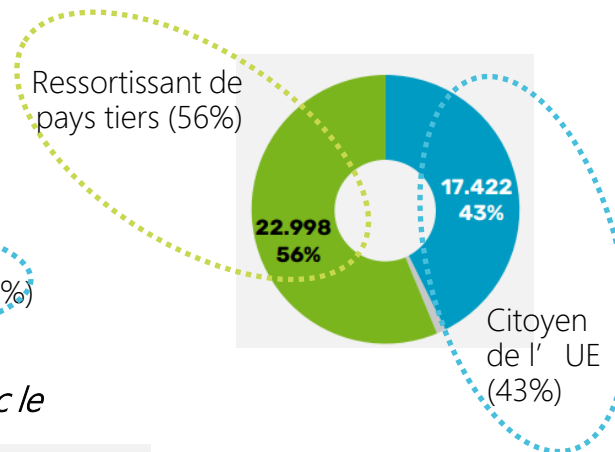
1. Inleiding

40.867 premiers titres de séjour délivrés pour raisons familiales à des immigrants, 2022

Nationalité du regroupant

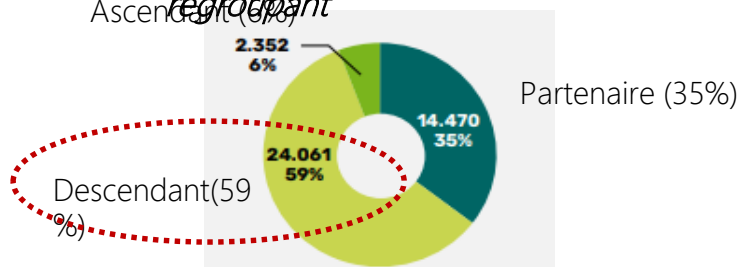

Nationalité du bénéficiaire

Lien familial avec le

regroupant

Droit à la vie privée et familiale (article 8 de la CEDH, article 7 de la Charte des droits fondamentaux)

Cadre légal

Loi du 15 décembre 1980 sur les étrangers

Directive 2003/86 relative au droit au regroupement familial

Directive 2004/38 relative au droit des citoyens de l'UE et des membres de leur famille de circuler et de séjourner librement sur le territoire des EM

Droit subjectif – Obligations positives

Nombreuses réformes

Processus long et exigeant

2.

Wet 10 maart
2024

Loi du 10 mars 2024 modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en matière de droit au regroupement familial

En vigueur depuis le 01 septembre 2024

Objectifs?

1° rendre la loi de 1980 plus **conforme aux instruments européens** et à la jurisprudence de la Cour de justice

2° soumettre le droit au regroupement familial à des garanties supplémentaires pour **prévenir les abus et l'utilisation abusive de la procédure**

3° prévoir un **droit de séjour dérivé pour les parents d'un mineur bénéficiaire de la protection internationale** séjournant sur le territoire belge **accompagné d'un ou des deux parents**

5° mettre la loi de 1980 en conformité avec les dispositions de la **directive 2001/55/CE (afflux massif)**

6° apporter des **modifications terminologiques**

Bénéficiaires de protection internationale

- **Parent(s) du mineur reconnu réfugié ou bénéficiaire de la protection subsidiaire accompagné**

Article 10§1er, 8° loi 1980 - Transposition article 23 Directive Qualification – Maintien unité familiale

Conditions?

1. Le mineur admis à séjourner dans le Royaume en tant que **bénéficiaire du statut de protection internationale**
2. Il doit être **non marié** (>< MENA)
3. Il réside dans le Royaume **accompagné** d'un ou des deux parents
4. Le parent **vit** ou **vient vivre** avec lui dans le Royaume
! Obligation de cohabitation
>< CJUE, 09 septembre 2021, Bundesrepublik Deutschland contre SE, C-768/19
5. La demande doit être **introduite avant qu'il ait atteint l'âge de dix-huit ans**
! Même si mineur devenu majeur pendant la procédure d'asile (>< Mena)
>< CJUE, 09 septembre 2021, Bundesrepublik Deutschland contre SE, C-768/19
6. Les **liens familiaux existaient déjà dans le pays d'origine**

Procédure?

Parent qui se trouve en Belgique: demande auprès de l'administration communale (article 26/1/1 AR 1981).

Parent qui se trouve à l'étranger : demande de visa D (article 12bis loi 1980).

- **Transposition de la jurisprudence de la CJUE relative aux délais**

MENA regroupant devenu majeur avant ou peu après l'octroi du statut de protection (jusqu'à 3 mois)

- Article 10§1, 7° loi 1980
- CJUE, 12 avril 2018, C-550/16
- Appréciation de la minorité au moment de l'introduction de la demande de protection internationale du MENA
- Introduction de la demande de visa **dans les 3 mois de l'octroi du statut**

Enfant regroupé devenu majeur avant ou peu après l'octroi du statut de protection (jusqu'à 3 mois)

- Article 10§1, 5° loi 1980
- CJUE, 1er août 2022, C-279/20
- Appréciation de la minorité au moment de l'introduction de la demande de protection internationale du parent
- Introduction de la demande de visa **dans les 3 mois de l'octroi du statut**
(CE n°255.380, 23 décembre 2022 – 12 mois)

Introduction tardive

CJUE, 7 novembre 2018, C-380/17: l'État membre ne peut pas rejeter la demande « ***dans des situations dans lesquelles des circonstances particulières rendent objectivement excusable l'introduction tardive de la demande*** » (§66).

Transposition :

- Introduction au-delà d'une année (exemption des conditions matérielle) – Article 10§2 loi 1980
- Introduction au-delà des 3 mois pour l'enfant regroupé devenu majeur avant ou juste après l'octroi du statut de protection internationale – Article 10§ 1, 4° et 5 loi 1980
- Introduction au-delà des 3 mois pour les parents du MENA devenu majeur avant ou juste après l'octroi du statut de protection internationale – Article 10§ 1, 7° loi 1980)

! Exposé des motifs restrictif : Circonstances *indépendantes de la volonté du demandeur*

- **Obligation de cohabitation au-delà des 18 ans du mineur / MENA**

Loi de 1980: obligation de cohabitation entre l'enfant et le parent qui effectue un RF

Mais exposé des motifs :

- **Pas d'obligation de cohabitation** lorsque le mineur / MENA est devenu majeur pendant ou peu après la demande de protection internationale
- Vie familiale effective – Régularité des contacts

< CJUE, 01 août 2022, C-273/20 et C/355/20, Bundesrepublik Deutschland contre SW e.a et CJUE, 01 août 2022, Bundesrepublik Deutschland t. XC C-279/20

- **Regroupement familial des apatrides**

- **Droit au regroupement familial - // bénéficiaire de protection internationale**

- Exemption des conditions matérielles en cas d'introduction dans l'année de l'obtention droit de séjour en tant qu'apatride si les liens de parenté existaient déjà avant l'arrivée en Belgique
- Exemption de la redevance administrative
- Évaluation de la minorité (MENA / mineur devenu majeur au cours de la procédure d'obtention du séjour en tant qu'apatride)
- En cas d'introduction après les délais susmentionnés (3 mois ou un an) : possibilité d'invoquer des circonstances particulières qui justifient l'introduction tardive

- Mais pas de séjour dérivé pour enfant apatride accompagné

GZH met begunstigten tijdelijke bescherming

Familie lid heeft zelf nood aan bescherming en bevindt zich buiten de EU (art. 57/34)

Omzetting art.15 Richtlijn 2001/55/EG

Voorwaarden:

- Familie lid: nood aan bescherming (Context Oekraïne: beoordeeld ~Uitvoeringsbesluit Raad 2022/382, 4/3/2022)
- Familie lid bevindt zich buiten de EU.
- Gezin **reeds gevormd** in land van oorsprong, op ogenblik van de omstandigheden die geleid hebben tot de massale toestroom van ontheemden
- Scheiding van het gezin < omstandigheden eigen aan de massale toestroom van ontheemden.

Wie: Kerngezinsleden, incl. ouders NBMV (*Bindende bevoegdheid*) + Volledig of hoofdzakelijk ten laste zijnde en samenwonende gezinsleden (*Discretionaire bevoegdheid*)

Indiening bij de diplomatieke post

Gezinslid krijgt tijdelijke beschermingsstatus

Familie lid heeft zelf geen nood aan bescherming (art. 57/34/1)

Niet voorzien in de Richtlijn 2001/55/EG

Voorwaarden:

- Gezin **reeds gevormd** op ogenblik van de omstandigheden die geleid hebben tot de massale toestroom van ontheemden.
- Scheiding van het gezin < omstandigheden eigen aan de massale toestroom van ontheemden.
- **+ Materiële vereisten** (inkomsten, huisvesting, ziekteverzekering), tenzij indiening binnen het jaar na toekenning TB)

Wie: zelfde gezinsleden (*allen discretionaire bevoegdheid*)

Indiening bij de diplomatieke post of bij de gemeente

Gezinslid krijgt verblijfstitel met zelfde geldigheidsduur als begunstigde TB

Gezin nog niet gevormd in land van oorsprong : « gewoon » regime GZH met derdelander beperkt verblijf (art. 10bis).

Gezinslid reeds TB in andere EU lidstaat: artikel 57/35§2 (ongewijzigd)

Maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van de procedure

- **Uitbreiding cascadeverbod** (opeenvolgende gezinsherenigingen) (artikel 10§3):

Derdelander die zelf GH heeft genoten als echtgenoot of partner van Belg, Unieburger en derdelander met beperkt verblijf , kan pas na twee jaar regelmatig verblijf een recht op GZH openen voor nieuwe echtgenoot of partner.

Bestond al voor echtgenoot/partner van derdelander met onbeperkt verblijf.

Maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van de procedure

- **Ouderlijk gezag inclusief recht van bewaring / Daadwerkelijke zorg**

- Kind van **derdelander**: ouder moet **ouderlijk gezag** (“autorité parentale”), incl. recht van bewaring *hebben* (art. 10§1, 4° en 5°). + Ten laste + Gedeeld ouderlijk gezag -> toestemming.
- Kind van **EU-student**: **ouderlijk gezag**, incl. recht van bewaring *uitoefenen* (40bis§4, 3e lid). + Ten laste. *Niets over toestemming*.
- Kind van **Unieburger** (niet student): recht van bewaring *hebben* (40bis§2, 3°). (+> 21 jaar : ten laste **in het land van oorsprong dan wel herkomst**). + Gedeeld recht van bewaring -> toestemming.
- Ouder **minderjarige Unieburger** : **ouderlijk gezag**, incl. recht van bewaring *uitoefenen* + **daadwerkelijke zorg** (“s’en occupent effectivement”) (art. 40bis§2, 1^e lid, 5°). HvJ, C-200/2, Zu en Chen, 19 okt. 2004.
- Kind van (sedentaire) **Belg**: **ouderlijk gezag**, incl. recht van bewaring *uitoefenen* (40ter§2, 1e lid, 2°). (> 18 jaar: ten laste **in het land van oorsprong dan wel herkomst**). Cascade inzake bewijs ouderlijk gezag + Gedeeld ouderlijk gezag -> toestemming.
- Ouder van (sedentaire) **minderjarige Belg**: **ouderlijk gezag**, incl. recht van bewaring *uitoefenen* + **daadwerkelijke zorg** (40ter§2, 1^e lid, 3°). + bij weigering/einde verblijf rekening met **afhankelijkheidsverhouding** en gevolgen vrij verkeer Belg (§3 en §4). HvJ, C-133/15, 10 mei 2017.

Maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van de procedure

- **GH met EU-student: bewijs bestaansmiddelen en ziektekostenverzekering** (art.40bis§4, 2^e lid en 47/2§4)

Quid eenvoudige verklaring op eer (~ Burgerschapsrichtlijn)?

MvT. p. 42.

- **“Ander familielid” van de Unieburger: deugdelijk bewezen duurzame partnerrelatie** (art. 47/2, 1°)

Relatie van amoureuze aard (MvT. p. 61 ev.)

Voorwaarden:

- Geen wettelijk geregistreerde partner
- Nieuw: **niet één van de personen bedoeld in de art. 161-163 BW** (broers, zussen, neven, nichten, oom, tante,...)
- Nieuw: **geen duurzame partnerrelatie met een andere persoon.**

Maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van de procedure

- **Uitbreiding beëindigingsgronden** (gedurende de eerste vijf jaar)
 - GH met derdelander (algemeen): einde verblijfsrecht FL, wanneer een einde wordt gesteld aan het verblijf van de referentiepersoon (art. 11§2, 1^e lid, 5°)
 - Ouder minderjarige Belg / Ouder minderjarige Unieburger: wanneer **geen daadwerkelijke zorg meer** (art. 40ter§4 ; 42ter§1, 7° (ouder is zelf unieburger) en 42quater§1, (ouder is derdelander)).
 - Bij ouder minderjarige Belg: rekening houden met afhankelijkheidsrelatie & gevolgen vrij verkeer in hoofde minderjarige Belg (40ter§4).
 - GH met EU-student/beschikker: **geen voldoende BM of ziektekostenverzekering meer** (42ter§1, 8° en 42quater§1, 8°).
 - “Ander familielid” van de Unieburger (art. 47/4)
 - Categorie “duurzame relatie” -> wanneer geen duurzame **partner**relatie meer onderhouden
 - Categorie “ten laste in herkomstland/deel vh gezin” -> nieuw: wanneer **niet meer ten laste of geen deel meer van het gezin**.
 - Categorie “ernstige gezondheidsproblemen” -> nieuw: wanneer de **EU-burger de persoonlijke zorg niet meer draagt** (daarnaast: FL heeft geen ernstige gezondheidsproblemen meer of behoeft de persoonlijke zorg van de EU-burger niet langer)

Modification belge ayant bénéficié de la libre circulation et belge sédentaire

- **Belge ayant bénéficié de la libre circulation**

Article 40ter §1er loi 1980

- Belge ayant fait usage de son droit de libre circulation : le Belge qui, après avoir séjourné effectivement dans un autre Etat de l'UE revient s'établir sur le territoire du Royaume.
- Membres de famille? Référence aux articles 40bis§2 et 47/2 loi 1980
- **Conditions?**
 - 1° la vie familiale s'est développée ou consolidée pendant le séjour effectif du Belge et du membre de la famille dans un autre Etat membre de l'UE;
 - 2° les membres de la famille rejoignent ou accompagnent le Belge sur le territoire belge;
 - 3° la vie familiale n'a pas pris fin avant l'entrée du membre de la famille sur le territoire du Royaume ou avant l'introduction de la demande d'octroi d'un droit de séjour.

< CJUE, Altiner, C-230/17, 27 juin 2018; CJUE, Banger C/89/17, 12 juillet 2018

- **Descendants belge sédentaire**

Article 40ter, §2, 2° loi 1980 : Descendants âgés **de moins de dix-huit ans** ~~vingt-et-un ans~~ ou qui sont à leur charge dans le pays de provenance ou d'origine

3. En nu?

“De regels rond gezinshereniging worden aanzienlijk aangescherpt”

(Beleidsverklaring 13 maart 2025)

Federaal regeerakkoord 2025-2029

Gezinshereniging met vluchtelingen en subsidiair beschermden

- Vluchtelingen: verkorte periode vrijstelling voorwaarden (nadien verstrengde voorwaarden)
Quid indieningsmodaliteiten (Afrin ; onvolledige aanvraag)?
- Subsidiair beschermden:
 - Geen vrijstellingsperiode (zie verstrengde voorwaarden)
 - Wachttermijn van 2 jaar
 - Gezinsvorming niet mogelijk

Federaal regeerakkoord 2025-2029

Gezinshereniging algemeen:

- Wachttermijn om gezinslid te laten overkomen (1 of 2 jaar)

- Bestaande inkomstenvoorwaarde ↗

=> Beschikken over stabiele, regelmatige en voldoende bestaansmiddelen (niet te laste zijn van de sociale bijstand)

Bestaande inkomstenvoorwaarde	Regeerakkoord
120% leefloon ongeacht aantal gezinsleden	Regeerakkoord: 110% GMMI + 10% per persoon extra

- Integratievoorwaarde al in land van herkomst

- Automatisch en impliciete weigering bij overschrijding behandelingstermijn

- Maatregelen fraude & misbruik